

2013-01-24

Anvisningar inför Sidas framtagande av resultatförslag för strategi avseende Sveriges reformsamarbete med Östeuropa

Strategin för reformsamarbetet med Östeuropa ska omfatta länderna inom ramen för EU:s Östliga partnerskap, d.v.s. Armenien, Azerbajdzjan, Georgien, Moldavien, Ukraina samt Vitryssland och ersätter därmed de bilaterala strategier som tidigare gällt.

1. Bevekelsegrund. Reformsamarbetet med Östeuropa motiveras av den avgörande betydelsen EU-närmandet har för länderna i regionen. EU-närmandet utgör en central drivkraft och ett viktigt verktyg för de östeuropeiska ländernas strävan att demokratisera och modernisera sina samhällen och göra dem mer marknadsekonomiskt inriktade. Sverige är en av de starkaste förespråkarna av EU:s utvidgning och kan med kunskap, erfarenhet och engagemang stödja denna process, vilken inom EU hanteras inom ramen för Östliga partnerskapet.

2. Inriktning. Sverige ska bidra till att länderna inom EU:s Östliga partnerskap närmar sig EU. Sida ska lämna resultatförslag inom följande områden:

- stärkta demokratiska institutioner med fokus på förbättrad administrativ kapacitet, rättssäkerhet (inkl. kamp mot organiserad brottslighet), korruptionsbekämpning samt även marknadsutveckling,
- stärkt pressfrihet och oberoende media,
- färre politiska och juridiska hinder för en fördjupad integration med EU inom ramen för Östliga partnerskapet,
- förbättrad miljö och minskad klimatpåverkan, både på kort och lång sikt,
- ett starkt, dynamiskt och pluralistiskt civilt samhälle och stöd till förändringsaktörer som, med ett rättighetsbaserat arbete, bidrar till demokratiskt ansvarsutkrävande och ökad respekt för mänskliga rättigheter, jämställdhet, HBT-personers och utsatta minoriteters rättigheter.

Därutöver kan Sida inkomma med resultatförslag på ytterligare något eller några områden där Sverige bedöms ha komparativa fördelar. Ett eller flera resultatförslag kan ges inom respektive område.

Sidas resultatförslag ska utarbetas med starkt beaktande av EU:s grannskapsstöd ENPI/ENI. Därigenom uppnås större genomslag för svenskt stöd samt ökar möjligheterna för Sverige att påverka utformningen och genomförandet av ENPI/ENI i syfte att göra EU:s stöd mer effektivt och resultatinkänt. Då länderna omfattas av en gemensam EU-politik i form av Östliga partnerskapet och i hög grad står inför likartade utmaningar inom ramen för sitt EU-närmande finns en tydlig grund för en regional ansats.

Bilaterala insatser ska fortsätta i Georgien, Moldavien, Ukraina samt Vitryssland. I Armenien och Azerbajdzjan ska regionala insatser kunna genomföras. Med tanke på ländernas olika förutsättningar och status i EU-närmandet kan insatserna utformas på olika sätt. Resultatförslagen kan innehålla både bilaterala och regionala insatser. Avgörande för valet mellan bilateralt och regionalt arbetssätt ska vara möjligheterna att nå bästa resultat.

Sida ska i sitt resultatförslag särskilt beakta behovet av fortsatt starkt svenskt stöd till demo/MR-insatser i länder som Vitryssland, Ukraina och Azerbajdzjan.

3. Biståndsrelation och samarbetsformer. I stort sett finns inga begränsningar vad gäller samarbetsformer och samarbetspartners. Budgetstöd är dock inte aktuellt. Den politiska situationen i Vitryssland, Ukraina och Azerbajdzjan ska särskilt beaktas vid utformningen av insatserna. Ett brett spektrum av aktörer i samarbetsländerna liksom i Sverige bör engageras. Samverkan med EU och andra EU-medlemsstater är central, liksom samarbetet med internationella finansiella institutioner. Samverkan med nyare EU-medlemsstater bör särskilt uppmuntras för att tillgängliggöra dessa länders erfarenheter av EU-närmandet. Ett långsiktigt och flexibelt arbetssätt bör eftersträvas. Ett perspektiv bortom biståndet ska anläggas. Sida uppmuntras att aktivt identifiera innovativa biståndsmetoder och finansieringsmekanismer.

4. Riskhantering. Sida ska särskilt resonera kring och bedöma de risker som följer av att reformprocesserna för ett EU-närmande i samarbetsländerna kan förändras eller avstanna av politiska skäl eller om EU:s engagemang för regionens EU-närmande skulle förändras. Resultatförslaget ska därför inrymma nödvändig flexibilitet för att över tid förbli relevant och genomförbart. Sida ska även bedöma de risker som följer av korruption och förhålla sig till dem.

5. Volymspann. Strategin ska gälla samma period som det nya regelverket för EU:s grannskapsstöd ENI, d.v.s. 2014 – 2020. Även de bilaterala aspekterna av stödet till Moldavien och Vitryssland ska ingå i strategin fr.o.m. 2014, vilket innebär att nuvarande samarbetsstrategier för länderna, som gäller t.o.m. 2014, ska avslutas i förtid. Förslaget ska utgå ifrån en indikativ resursallokering 2014 – 2020 på sammantaget ca 4 100 – 4 300 miljoner kronor. Därutöver kan humanitärt stöd eventuellt tillkomma. En översyn av strategin bör göras 2017.